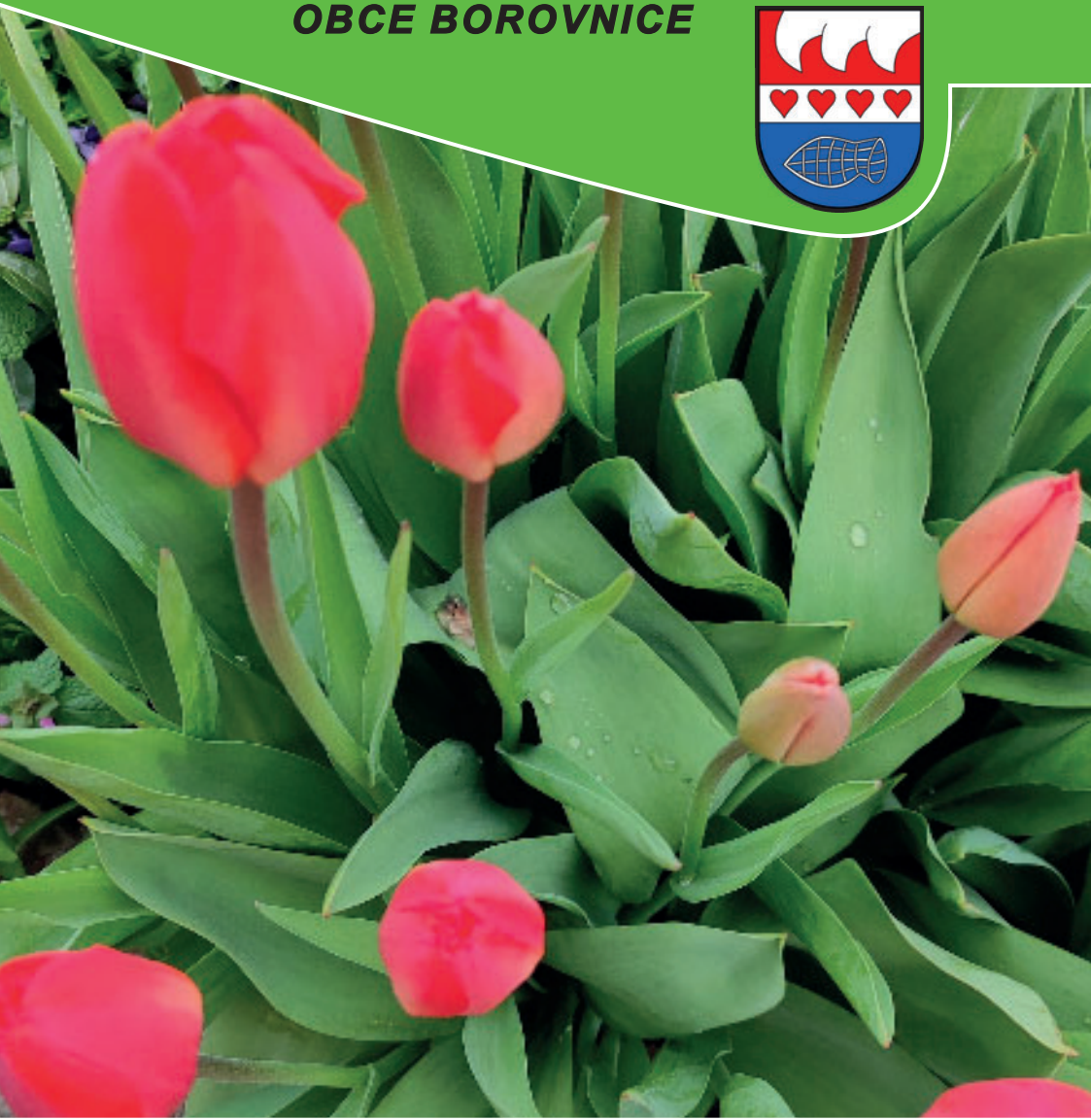
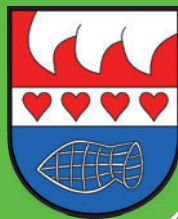
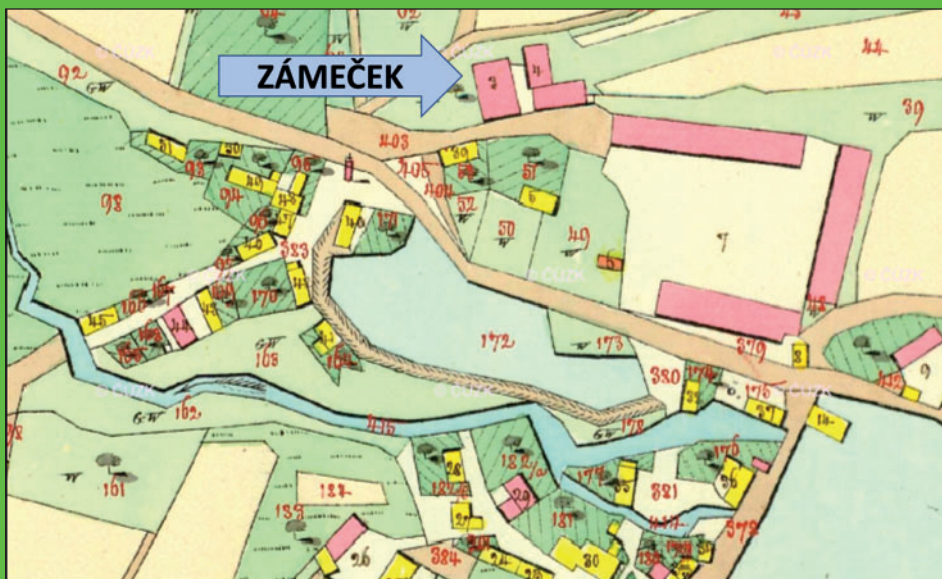

Brodík

**MĚSÍČNÍK
OBCE BOROVNICE**

Výřez ze stabilního katastru obce Borovnice z roku 1840.

Fotografie zámečku pořízené v roce 1960 nám ze svého archivu poskytl prof. PhDr. František Musil, CSc.

SLOVO STAROSTKY

VÁŽENÍ A MILÍ ČTENÁŘI BRODÍKU,

už nám začal pátý měsíc, nejkrásnější v roce, má 31 dní.

Měsíc květen začíná ve stejný den v týdnu jako leden příštího roku. Během května se na severní polokouli prodlužuje délka dne.

V České republice se slaví dva svátky, a to Svátek práce 1. května a Den vítězství 8. května. Kromě toho se připomínají dva významné dny, a to Květnové povstání českého lidu 5. května a v rámci Mezinárodního dne rodiny také Den rodin 15. května.

Poslední dubnový a první květnový den se staví máje. 1. květen se v některých evropských zemích slaví jako svátek zamilovaných. O prvním máji jako času lásky psal v roce 1836 český básník Karel Hynek Mácha v básni Máj.

Druhým rokem už jsou květnové oslavy zakázány, tak budeme doufat, že příští rok navážeme na dlouholetou tradici zapalování ohňů a „pálení čarodějnic“.

Pranostiky:

Mokrý máj – v stodole ráj.

Májová kapka platí za dukát.

Májová voda vypije víno.

Svatá Žofie políčka často zalije.

Na mokrý květen přichází suchý červen.

Jestli v máji neprší, červen to dovrší.

V květnu-li hrom se ozývá, v červnu zřídka mrholivá.

Čerpejte energii z probouzející se přírody.

Všem přeji krásný květen, plný lásky a sluníčka.

*Soňa Rojková,
starostka obce Borovnice*

V BOROVNICI STÁVAL ZÁMEK...

O záměčku, který existoval přibližně 300 let, toho mnoho nevíme. Použití zdrobněliny je v tomto případě vhodné. Jednalo se o velmi skromné sídlo, což odpovídalo rozsahu panství Borovnice. S určitostí nevíme ani to, kdo zámek postavil. Jisté však je, že borovnická tvrz někdy v polovině 17. století dosloužila. Kdo tedy mohl být stavebníkem záměčku?

Statek Borovnici koupil v roce 1623 tehdy ještě pouhý císařský plukovník Albrecht z Valdštejna, aby ho vzápětí a se ziskem prodal císařskému úředníkovi Vincentu Muschingerovi z Gumpendorfu. V roce 1628 tu dědila Muschingerova dcera Marta Alžběta, manželka Ferdinanda Zikmunda Kurze, svobodného pána ze Senftenova. Od tohoto manželského páru koupila Borovnici (r. 1636) Marta Seretheinová. Ta statek o rok později postoupila svému synovi z prvního manželství Matyáši Adamovi z Bloensteinu, jenž ho držel až do své smrti r. 1653. **K nevelkému panství patřily vsi Borovnice, Sudslava, část Velké a Malé Skrovnice, část vesnice zvané Polom, Malá Lhota (tehdy nazývaná Lhota Lipanská), Seč a Olešná.**

Ve vědecké práci, věnované Podorlicku v daném období, jsme se dočetli: „*Borovnici vlastnil v letech 1637-1653 Matěj Adam z Bloensteinu. Po jeho smrti byla poručnicí nad dětmi a statkem vdova Lidmila Maxmiliána Bloensteinová roz. Lukavská z Lukavic, znovu provdaná za Jana Petra Hubrika z Hendersdorfu. Poručnictví si však prodloužila až do své smrti v roce 1686. Někdy po válce byl v Olešné vybudován dvůr, který byl asi roku 1678 se zbytkem vsi prodán majitelce choceňského panství. Jinak se hranice statku nezměnily ani nedošlo k dalším hospodářským výbojům, neboť tři dvory (Borovnický, Malolhotecký a Závřský), které nacházíme na zboží roku 1651, najdeme i v kupní smlouvě z roku 1688.*“ (Šůla, J.: Venkovský lid..., s. 171). **Pokud ne dříve, tedy nejpozději v této době vznikl v Borovnici zámek, jenž nahradil dřívější tvrz.** Stavebníkem tedy byl některý ze dvou manželů paní Lidmily Maxmiliány, patrně Jan Petr Hubrik. A nemohla za vznikem zámku stát **Lidmila Maxmiliána?** Zdá se, že to byla vskutku akční žena...

Skromná **přízemní raně barokní stavba** se stala sídlem vrchnosti, která si rozhodně nežila nad poměry. Těch několik vsí tvořících nevelké panství nemohlo zajistit bůhvíjaké příjmy...

O počtu obyvatel v polovině 17. století nás věrohodně informuje soupis poddaných podle víry z roku 1651. V Borovnici (nevíme, zda ještě na dosluhující tvrzi nebo už na zámku) tehdy kromě Matyáše z Bloensteinu

a jeho ženy Maxmiliány Lidmily, dvou dcer a Eleonory Markyty (sestry Maxmiliány) nacházíme kuchaře, maštalíře, chůvu, služebníka a několik žen a děvčat. Při dvoru v Borovnici je zapsáno 14 osob, 5 v Malolhoteckém dvoře a 10 na Závřší.

Na celém borovnickém panství v roce 1651 žilo celkem 571 lidí.

Pro druhou polovinu 17. století byl typický rozvoj vrchnostenského podnikání prostřednictvím panských dvorů a s ním souvisejícího postupného zvyšování robotních povinností poddaných.

Zdá se, že roboty v Borovnici byly na tehdejší poměry vysoké. V urbáři z roku 1696 o výši robot nenajdeme konkrétní údaje týkající se robot, ale daňové zatížení a další povinnosti poddaných byly nemalé. Historik Jaroslav Šůla si všiml, že hrnčír v Polomu platil ročně 2 zl. 20 kr. jako náhradu za roboty. „*Jakou robotou byli pak zatíženi sedláci a zahradníci, když řemeslníkoví byla určena tak vysoká?*“ ptá se (Šůla, J.: Venkovský lid..., s. 226).

V té době měli Borovničtí opět novou vrchnost. Stala se jí **Terezie Eleonora, vdova po hraběti z Ugarte**, která 30. 4. 1688 koupila od ovdovělého Jana Petra Hoberka (Hubrika) statek Borovnici a v roce 1690 přikoupila Velkou Lhotu.

Sídlila na zámku v Borovnici. O dva roky později hraběnka z Ugarte zahájila výstavbu **poutního místa na Homoli**.

Během besedy o Homoli, která v Borovnici proběhla 18. srpna 2015 u příležitosti křtu knížky pana Jindřicha Vanického, padl dotaz: **Jak jde dohromady skutečnost, že hraběnka stavěla vcelku honosný kostel, ale přitom žila ve skromném záměčku?** Přítomný univerzitní **profesor František Musil**, znalec hradů, tvrzí a zámků, nám tehdy vysvětlil, že tak malé panství by na nějaké nákladnější panské sídlo prostě nemělo prostředky: „*Bud' stavba kostela, nebo přestavba a rozšíření zámku, obojí za těch podmínek v Borovnici možné nebylo.*“

Jak tedy borovnický záměček vypadal? František Musil nám stavbu popsal: „*Zámek přiléhající k severní části dvora byla prostá přízemní obdélná budova s okny v šambránách s lištami, završená mohutnou sedlovou střechou. Jeho architektonický výraz tvořil rozměrný raně barokní štít s vysokým tympanonem a kamennou piniovou šíškou na vrcholu, zatímco po bocích byly na pilířcích koule*“ (Musil, Fr. – Svoboda, L.: Hradý..., s. 27).

Když hraběnka Terezie Eleonora z Ugarte zemřela (1705), zdělila Borovnici její dcera Marie Maxmiliána, manželka Karla Záruby z Hustiřan. Sídlem Zárubů byl ovšem Kostelec nad Orlicí, takže borovnický záměček ztratil na významu. Až **v roce 1744** se sem na 12 let nastěhovala pravnučka hraběnky z Ugarte **Marie Anna Roggendorfová**, za svobodna Zárubová. Na zámku tehdy proběhly dílčí stavební úpravy týkající se především výzdoby štítu a oken.

Když **roku 1756** Borovnici koupil František Oldřich Kinský, majitel panství Choceň, **stal se záměček obydlím a zároveň kanceláří obročního písaře**, jenž měl na starosti hospodaření zdejšího dvora.

Jaroslav Schaller (*1738 †1809), který zpracoval šestnáctisvazkovou topografii Českého království, nás informuje o držitelích borovnického statku a poskytuje některé zajímavé údaje k roku 1789. Je tu i stručná charakteristika zámku: „*Záměček v Borovnici je po dlouhý čas velice zchátralý, poslední dobou zcela opuštěný*“ (Schaller, J.: Topographie..., XI., s. 90). Vrchnost tedy k obývání nepotřebný zámek příliš neudržovala...

Situace se nezměnila ani po připojení statku Borovnice k panství Kostelec nad Orlicí, tj. po roce 1812. Sommerův místopis **z roku 1836** k Borovnici uvádí, že na záměčku je **obydlí úředníka**.

Profesor Musil o dalších osudech stavby napsal: „*Dvůr i s bývalým zámkem zůstal majetkem kosteleckých Kinských až do roku 1948. V tomto roce byla na majetek Kinských v rámci revize 1. pozemkové reformy uvalena národní správa a později byl znárodněn. V zámku (čp. 36) byly umístěny kanceláře MNV, později JZD, a nakonec se změnil v ubytovnu sezónních dělníků. Po roce 1948 nebyl*

vůbec udržován, takže se dostal do havarijního stavu“ (Musil, Fr. – Svoboda, L.: Hrady..., s. 27).

Národní výbor už v roce 1965 počítal s tím, že zámek bude zbourán. V létě 1964 byla odpojena elektřina, protože hrozilo sesutí stavby. **Roku 1972 došlo k demolici zchátralého objektu. Borovnice tak přišla o zajímavou barokní památku...**

Literatura, ze které je v článku citováno:

Musil, Fr. – Svoboda, L.: Hrady, zámky a tvrze okresu Rychnov nad Kněžnou, Ústí n. O., Grantis, 1998

Schaller, J.: Topographie des Königreichs Böhmen, XI., Prag–Wien, 1789

Šůla, J.: Venkovský lid východního Hradecka v letech 1590–1680, Hradec Králové, Krajské muzeum východních Čech, 1971

Vysvětlení architektonických pojmů:

Šambrány (též: obálky) – dekorativní ozdobné profily, které orámují a zvýrazní okna nebo dveře na venkovní fasádě domu.

Tympanon – svislá plocha ve štítu stavby mezi hlavní římsou a střechou

PaedDr. Ladislav Miček

ZPRAVODAJ BRODÍK

„Brodík“ měsíční zpravodaj obce Borovnice

Redakční rada: Zastupitelstvo obce Borovnice

Zpravodajské a informační příspěvky od občanů do „Brodíku“

e-mail: **brodik@borovnice.info**

Příspěvek je možno vhodit do schránky na budově obecního úřadu v Borovnici.

Uzávěrka vždy k poslednímu dni daného měsíce

Distribuce do všech domácností v obci Borovnice zdarma.

VYDAVATEL

Obec Borovnice, Borovnice 5, 517 41 Kostelec nad Orlicí

tel.: **493 815 763**, 734 559 876, www.Borovnice.info,

e-mail: obec@borovnice.info, č.ú.: 124 007 1339/0800

ZPRÁVY OBECNÍHO ÚŘADU

UPOZORNĚNÍ OBČANŮM

KOSTEL NA HOMOLI

První mše se bude konat 9. května 2021
ve 14:30 hodin.

Další mše se bude konat 23. května 2021
ve 14:30 hodin.

HŘBITOV

– Upozornění pro návštěvníky

Brány hřbitova jsou **v letním období otevřeny
od 7:00 do 19:00 hodin**, na hřbitov je zakázáno vodit psy.

Prosíme návštěvníky hřbitova o třídění odpadu do umístěných popsaných nádob.
Děkujeme.

NOC KOSTELŮ 2021 – 28. 5. – PÁTEK – 19:00

Program v kostele svatého Jiří: společná modlitba nešpor a kompletáře.

Adorace Nejsvětější Svátosti. Možnost tichého spočinutí s individuálními modlitbami, prosbami, díky i vzpomínkami na živé i zemřelé.

Kostel bude otevřen od 19:00 hodin.

Všichni jste srdečně zváni.

Správa farnosti.

ZE ZASTUPITELSTVA OBCE BOROVNICE

Souhrn usnesení z veřejného zasedání č. 2/2021 konaného dne 27. 4. 2021 v Borovnici

Zastupitelstvo obce Borovnice projednalo na veřejném zasedání jednotlivé body programu s tímto výsledkem:

Zastupitelstvo obce schválilo:

- zapisovatelem p. Libora Provazníka a ověřovateli p. Jaroslava Lédra a p. Leoše Matějuse
- zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření obce za rok 2020, kterou vypracovaly pracovníce Krajského úřadu Královéhradeckého kraje
- závěrečný účet obce Borovnice za rok 2020
- na základě předložených podkladů účetní závěrku za rok 2020
- rozpočtové opatření č. 2 na rok 2021 s navýšením příjmů v příjmové části o 51 759,07 Kč a navýšením výdajů ve výdajové části o 102 000 Kč. Součástí rozpočtového opatření č. 2 za rok 2021 je položkový výtisk příjmů a výdajů výkazu Fin 2-12M, kde jsou podle paragrafů a položek uvedené částky změn
- podání žádosti o poskytnutí dotace z rozpočtu Královéhradeckého kraje – Rozvoj infrastruktury v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod – 21ZPD09 – Vodovodní řady v obci Borovnice a propojovací řad VDJ Lhoty u Poštejna – Borovnice – Homole – Rájec
- Smlouvu o umístění a provozu zařízení v rámci provozně souvisejících vodovodů – Vodovodní řady v obci Borovnice a propojovací řad VDJ Lhoty u Poštejna – Borovnice – Homole – Rájec.

Zastupitelstvo obce Borovnice pověřuje:

- starostku obce uzavřením schválených smluv a žádosti

*Jaroslav Lédr, ověřovatel, Leoš Matějús, ověřovatel,
Ing. Libor Provazník, zapisovatel, Soňa Rojková, starostka*

Počítejte s námi. Bezpečně. Online. Raz dva.

Sčítání je v plném proudu. Týká se nás všech. Každá odpověď může ovlivnit, jak bude život v naší zemi vypadat. Děkujeme všem, kteří se už sečetli. Pokud jste tak ještě neučinili, máte čas do 11. 5. 2021.

Jednoduše

Ať jste doma nebo na cestách, nejlepší je sečíst se online. Jde to odkudkoliv. Sečíst můžete nejen sebe, ale také celou rodinu.

Bezpečně

Sečíst se lze zcela bezkontaktně přes internet, nebo pomocí listinného formuláře při respektování aktuálních hygienických opatření. V bezpečí samozřejmě zůstanou i vaše údaje.

27. 3. – 11. 5. Sčítání online na scitani.cz

Formulář lze vyplnit z počítače, tabletu či mobilu. Sečtete celou domácnost přes internet bez nutnosti kontaktu se sčítacím komisařem. Je to snadné a ušetříte čas. Přihlásíte se pomocí osobního dokladu, přes elektronickou identitu (NIA) nebo pomocí datové schránky fyzické osoby. Sčítací formulář můžete pomoci vyplnit i někomu, kdo to sám nezvládne.

17. 4. – 11. 5. Sčítání pomocí listinného formuláře

Pokud se nesečtete online, budete vyplňovat listinný formulář. Získáte ho spolu s odpovědní obálkou od sčítacího komisaře a na kontaktních místech sčítání, která se nacházejí na vybraných poštách. Sčítací komisař se dostaví v předem oznámeném termínu a vyčká na váš příchod před vaším domem. Vyplněný formulář v odpovědní obálce můžete vhodit do poštovní schránky nebo odevzdat na kterémkoliv kontaktním místě.

scitani.cz | dotazy@scitani.cz | 253 253 683

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ 2021

Vážení spoluobčané, zúčastněte se, prosím
povinného Sčítání 2021, které končí už 11. května.

Vaše účast je důležitá, protože Vaše odpovědi
mohou mít vliv na plánování rozvoje naší obce.

Nejjednodušší je sečíst se do 11. května online na webové adrese
sčítání.cz.

Bezpečně. Online. Raz dva.

Pokud je to možné, pomozte se sčítáním i blíž-
kým a sousedům, kteří to sami nezvládnou,
abychom se v Borovnici sečetli opravdu všichni
na jedničku.

Bezpečně. Online. Raz dva.

FARMÁŘSKÉ TRHY 2021

ZÁMEK DOUDLEBY NAD ORLÍCI
neděle od 9.00 do 15.00 hodin

Letošní trhy nabídnou široký sortiment pro-
duktů, výrobků a zboží přímo od výrobců,
řemeslníků a farmářů.

Těšit se můžete na pečivo, ovoce a zeleni-
nu, mléčné i masné výrobky, koření, masti,
košíky a řadu dalších dobrot, užitečnosti
a šikovnosti.

Muzeum přírodovědy: OTEVŘENO
květen – červen 10:00 – 17:00

16. květen (májové trhy)

20. červen (farmářské trhy)

18. červenec (farmářské trhy)

15. srpen (řemeslnický jarmark)

19. září (farmářské trhy)

17. říjen (dušičkové trhy)

14. listopad (svatomartinské trhy)

12. prosinec (vánoční trhy)

Přehled akcí a událostí pravidelně aktualizujeme i v oficiálním zámeckém kalendáři.
e-mail: info@zamek-doudleby.cz, web: www.zamek-doudleby.cz

NECHTE SE INFORMOVAT O Odstávkách elektřiny E-MAILEM NEBO SMS

Je to snadné.

Krok 1

Zaregistrujte se na webové stránce:
www.cezdistribuce.cz/sluzba

Krok 2

Vyplňte:

- EAN kód (18místný číselný kód najdete na vyúčtování za elektřinu)
- Datum narození zákazníka / IČO
- E-mail pro potvrzení nastavení služby

VYÚČTOVÁNÍ ZA ELEKTRINU
ŘÁDNÉ
Definovaný oblasť: 111111111

ZÁKAZNÍK:
Jan Novák
Gučtermanova 257/116, 326 00 Písek
E: +420 159 123 123 IČO: JanNovak@domena.cz
Zákaznická služba: 111111111

Jan Novák
Gučtermanova 257/116
326 00 Písek

EAN
859182400xxxxxxxxx

☐ Vyúčtování za období: 1. 9. 2019 – 1. 9. 2020
☐ Variabilní symbol: 111111111
☐ Datum splatnosti: 21. 9. 2020

☐ Gučtermanova 257/116
a datum: 111111111

PŘEPLATEK VÁM ZAŠLEME NA ÚČET 111111111/1100

Krok 3

Registrovat můžete až 3 e-maily a 1 telefonní číslo pro SMS. Informace o odstávkách tak mohou chodit nejen Vám, ale i ostatním členům rodiny nebo například nájemníkům.

A máte HOTOVO!

O plánovaných odstávkách elektřiny budete informováni zdarma, minimálně 15 dnů předem e-mailem a SMS.

DISTRIBUCE

Váš provozovatel elektrické sítě

LÉKAŘSKÁ POHOTOVOST

Rozpis služeb stomatologické lékařské služby první pomoci okresu Rychnov nad Kněžnou rok 2021

ORDINAČNÍ HODINY: sobota, neděle, svátek 08:00–12:00 hodin

01. 05.	MDDr. Andělová Jana	J. Pitry 448, Opočno	731 980 112
02. 05.	MUDr. Bahník František	Třebízského 799, Kostelec n. Orl.	737 791 333
08. 05.	MUDr. Beránek Jan	Komenského 828, Týniště n. Orl.	494 371 088
09. 05.	MUDr. Bergmanová Dita	Záhumenská 445, České Meziříčí	734 324 600
15. 05.	MDDr. Borůvková Veronika	Poliklinika, Pulická 99, Dobruška	494 622 114
16. 05.	MUDr. Domáňová Iva	Poliklinika Rychnov n. Kn.	494 515 694
22. 05.	MUDr. Handl Jindřich	Panská 24, Rychnov n. Kn.	494 531 955
23. 05.	MDDr. Havlíček Ondřej	Kvasiny 145, Kvasiny	771 155 445
29. 05.	MUDr. Hrbáčová Eva	Na Trávníku 1232, Rychnov n. Kn.	494 532 330
30. 05.	MDDr. Chládek Tomáš	Kvasiny 145, Kvasiny	771 155 445
05. 06.	MUDr. Kašparová Dagmar	Voříškova 169, Vamberk	602 514 715
06. 06.	MUDr. Loukota Jan	Komenského 127, Opočno	494 621 665

Lékařská pohotovostní služba v Královéhradeckém kraji
Informace pro dospělé i děti na celém území kraje
tel.: 841 155 155

OČKOVACÍ CENTRUM A NEMOCNICE

V rychnovském společenském centru na konci března zahájilo provoz vysokokapacitní očkovací centrum. Jedná se o jediné takto koncipované očkovací centrum v Královéhradeckém kraji. Ve dvou sálech bývalé knihovny vzniklo celkem pět očkovacích míst, kde se lidé mohou nechat očkovat proti covid-19. Na přípravě centra se podílel Královéhradecký kraj spolu s městem Rychnov nad Kněžnou a rychnovskou nemocnicí, která toto očkovací centrum provozuje. V očkovacím centru je možno aplikovat přibližně 15 tisíc dávek vakcíny měsíčně. Očkovací centrum tak vždy neodkladně aplikuje všechny vakcíny, které obdrží.

V současné době pokračují v nemocnici dle plánovaného harmonogramu i přes epidemií covid-19 stavební aktivity na hlavním pavilonu nemocnice. Probíhá výměna oken a zateplení pláště budovy. To vše za zachování provozu všech oddělení. Zde je na místě

požádat naše pacienty o pochopení. Vzhledem k příznivému vývoji epidemické situace nemocnice postupně přechází do standardního režimu a postupně obnovuje doposud pozastavené všechny naplánované operační zákroky.

Adresa očkovacího místa:

Společenské centrum,
Panská 1492,
51601 Rychnov nad Kněžnou

Telefon: 494 502 582

Email:

lunkova.katerina@nemocnicerk.cz

Pracovní doba:

Pondělí	7:00	19:00
Úterý	7:00	19:00
Středa	7:00	19:00
Čtvrtek	7:00	19:00
Pátek	7:00	19:00
Sobota	7:00	19:00
Neděle	7:00	19:00

POMOC V TÍŽIVÉ SITUACI

Dozvěděli jste se, že trpíte Vy nebo Váš blízký, závažnou nemocí?

Budete doma pečovat o nevléčitelně nemocného?

Máte Vy, nebo někdo Vám blízký, strach ze smrti?

Zemřel Vám někdo blízký? Přejete si o tom promluvit?

Odborná sociální poradna nabízí všestrannou podporu rodinám a blízkým těžce nemocného nebo umírajícího člověka a pomoc při zajištění podmínek k péči, zejména v domácím prostředí.

Pomáháme lidem, kterým umírá nebo zemřel blízký člověk.

Setkání – domácí hospic o. p. s.

Sociální poradna Domácího hospice Setkání

Javornická 1501, Rychnov nad Kněžnou

733 694 160 (po-pá 08:00-12:00), e-mail: pomoc.setkani@seznam.cz

KNIHOVNA BOROVNICE

**Výpůjční dny v květnu budou v úterý
11. 5. a 25. 5. 2021 vždy od 15 hodin.**

Vážení čtenáři,

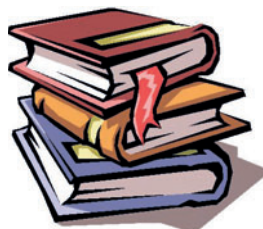
v minulém čísle Brodíku jsme Vás informovali o možnosti výběru knih přes webové stránky obce Borovnice, kde byl ve složce KNIHOVNA umístěn seznam knih zapůjčených z Kostelce nad Orlicí. Nově byly přidány i všechny knihy, které jsou ve vlastnictví naší obecní knihovny. Celkem je tedy k dispozici **1169 knih** různých žánrů od našich i zahraničních autorů.

Přibyla také možnost vyhledávání knih podle různých kritérií, např. podle autora, názvu nebo žánru. Tomu, kdo má přístup k internetu, se nabízí možnost zaslat svůj požadavek na vybrané knihy emailem na adresu knihovna@borovnice.info.

Knihy Vám připravím k vyzvednutí ve výpůjčních dnech.

Na dosavadním způsobu půjčování knih přímo v knihovně se nic nemění.

Těším se na Vaši návštěvu

Knihovnice Helena Jiroušková

ZAHRÁDKÁŘI

RADY PRO ZAHRÁDKÁŘE

Přichází měsíc květen, na který jsme se všichni těšili jako na měsíc, který nás bude pozvolna vítat přívětivostí, klidem, láskou a vlídným jarem. Ale jaksi se nám zatím moc nedaří mít usměvavé tváře. Již mnoho měsíců žijeme v nejistotě, obavách o zdraví. Ještě že řada z nás se dokáže odreagovat a soustředit na své zahrádky, sady a pole, na hodnoty v podobě vypěstovaných produktů. Ty nám dodávají žádané složky energie tolik potřebné a nenahraditelné pro naše zdraví, které je tím nejcennějším bohatstvím v zavirovaném prostředí, v němž nyní žijeme.

Letošní duben se obzvláště projevoval jako nevlídný a aprílový

*Salát pod sklem pařeniště
26. dubna - noční mrazík...*

měsíc, kdy se potvrzovala pranostika o tom, že ještě v dubnu se spíše budeme držet kamen.

V květnu na zahrádkách nastává hektické období. Ovocná zahrada kvete a všem pěstitelům začíná nejvíce práce. Je-li průběh měsíce teplý a deštivý, vše velmi intenzivně roste, bohužel i ty nežádoucí plevely. Zvláště, když duben nás překvapoval svými avantýrami s počasím a začínající bujarost vegetace byla posunuta do pozdějších dekád.

Leterosty na stromech narůstají, peckoviny bývají zpravidla odkvetlé a vznikají nově se tvořící plůdky, podle kterých se

snažíme odhadovat bohatost obrodu. U přeroubovaných a zmlazených stromků **vylamujeme „vlky“**, které vyrostly buď pod místem roubování, nebo po odstranění silnějších větví.

Můžeme také začít s řezem vlašských ořešáků. Vhodná doba pro jejich řez nastává, pokud jsou letorosty již dlouhé 6 až 12 cm. V případě, že by rány po řezu ještě „slzely“, řez posuneme cca ještě o 14 dnů.

O **roubování** a jeho technikách jsme se zmínili v únorovém Brodíku, tak nyní jen připomínka: rouby musí být zdravé, dobře vyvinuté, ne však již rašící a roubovat je třeba v době, kdy je podnož v plné síle a dostatečné míze.

Měsíce duben až červen jsou obdobím s největšími nároky na zákroky, které mají za účel **chránit rostliny před chorobami a škůdci**. U odrůd jabloní, které nejsou geneticky rezistentní vůči strupovitosti, je v době po odkvětu druhý základní termín ošetření proti této chorobě. Bezprostředně po opadu květních lístků nastává nejvhodnější termín pro ošetření jabloní proti pilatce jablečné, která bývá příčinou rané červivosti (použijeme přípravek Decis).

Je možné použít i bílé lepové desky umístěné v koruně stromku, na které se tento hmyz chytá. V době, kdy odpadlo 80-90% okvětních plátků u slivoní, je nejvhodnější termín pro ošetření proti velmi škodlivým pilatkám švestkovým. I na švestkách je možné používat bílé lepové desky. Rovněž zavěšování žlutých lepových desek do korun třešní nám slouží k signalizaci výskytu vrtule třešňové, která způsobuje známou červivost třešní.

Jako další omezení červivosti pomáhá vždy **důkladné odklizení všech plodů**, i těch na zem spadlých, neboť se larvy v plodech vyvíjejí zpravidla tři týdny. Poté vypadávají na zem, kde se kuklí. Ranné odrůdy třešní netrpí červivostí, jelikož uzrávají dříve, než dojde k jejich napadení. Proti mšicím včetně „vlnatky“ je třeba začít s ochranou včas, tj. při prvních výskytech. V oblastech, kde se pravidelně vyskytuje hnědnutí listů meruňky, je třeba po 2 až 3 týdnech po odkvětu provést

ošetření (přípravky Dithane nebo Talent). Také se již mohou vyskytovat **zárodky různých parazitů a chorob**, někdy i dosud neznámých. Většinu již ovocnáři znají, ale začíná se projevovat doposud málo známý škůdce – **předivka jabloňová**. S ní se ani starostliví zahrádkáři příliš nesetkávají, protože při jarním ošetření stromů insekticidními přípravky ji zahubí včetně jejich přezimujících housenek. Samičky tohoto motýlka kladou v létě vajíčka, z nichž se ještě před zimou vylíhnou larvy. Ty na jaře vyžírají pupeny. Při větším výskytu mohou způsobit holožír. Nejčastěji škodí na jabloních, aroniích i na hlozích.

Předivka jabloňová

Růže je také vhodné ošetřit, protože je postihují tři nejzávažnější choroby růží – padlí, rzivost a černá skvrnitost. Používáme k tomu přípravky Ortiva nebo Talent. Důležité je také, aby rostliny nebyly přehoustlé a mohlo se i dovnitř porostu dostat dostatečné množství slunečních paprsků a vzduchu.

Minule zmínili o **přihnojování kompostem**. Dnes si jenom připomeňme, jak zásadní je jeho složení. Organickou hmotu v půdě dělíme na živnou část a neživnou část. **Půdní humus** je soubor organických látek, které představují různý stupeň rozkladu a syntézy odumřelých zbytků rostlin a živočichů. **Živný humus** je část organických látek, které mikroorganismy rozkládají. Z jejich rozkladu se uvolňují pro rostliny živiny, a proto **má humus velký význam na celkovou úrodnost půdy**. U lehkých půd humus zlepšuje jejich strukturu a zvyšuje schopnost poutat vodu a živiny. Těžké půdy se tímto stávají poréznějšími. Zlepšuje se jejich provzdušňování a záhřevnost, stejně jako stabilní struktura půdy. Proto se většině zahradních rostlin daří v půdě s větším obsahem humusu.

V zahrádce přicházejí v úvahu organická hnojiva, kompost, zelené hnojení, sklizňové zbytky a chlévský hnůj. Z nich **je nejkvalitnějším hnojivem vyzrálý kompost**. Proto dbáme na správné kompostování během celého roku – ukládání, přehazování, případně zavlhčení při velmi suchých obdobích. Zbytečně se nezabýváme bioodpadu.

Existují i takové rostliny, které jsou méně náročné na obsah humusu - např. cibule, česnek, kaktusovité rostliny apod. Pokud je dáme do vyhladovělé půdy, nečekejme ale uspokojivou sklizeň.

Chceme-li mít na zahrádce i rostliny, které vyžadují kyselejší složení, musíme pro ně vytvořit také vhodné půdní podmínky.

Rostliny vyžadující více kyselosti jsou známe – jde o borůvky, brusinky, hortenzie, azalky, rododendrony, vřesy, vřesovce. Návod na vysazení borůvek byl zveřejněn v dubnovém Brodíku.

V květnu odstraňujeme květenství (základy semeníků) z odkvetlých cibulovin (tulipány, narcisy apod.). **Tulipány** po 3 až 5 letech přesadíme. Vyrýváme je v červnu, stejně tak i šlechtěné odrůdy narcisů. **Letničky**, které špatně snášejí chladno, vysazujeme až po „ledových mužích“. Je také ještě čas na vysazení jiřinek z uložených hlíz.

Živé ploty z opadavých listnáčů můžeme začít stříhat. Při větších zásazích řežte tak, aby základ plotu byl širší než jeho vršek. Plot pak bude hustý od spodu a nebude vyholovat.

Příprava záhonků. Po předcházejících měsících se půda jeví jako dosti ztuhlá, proto s přípravou záhonků pro výsadbu zeleniny bychom měli počítat s tím, že ji bude třeba do dostatečné hloubky prokypřit. Do připravovaných záhonků pro sadbu přitom můžeme zapravit i potřebná strojená hnojiva. Během výsadby celeru dbejme, abychom ho nevsadili příliš hluboko – střed by se neměl zakrýt zemínou.

Informace z našeho regionu

Ministerstvo životního prostředí ČR vyhlásilo již v r. 2020 program péče o krajinu jako výzvu k udržení a zlepšování dochovaných přírodních i kulturních hodnot krajiny. Součástí tohoto programu je iniciativa Nadace Partnerství „**Sázíme budoucnost**“. Cílem je vysadit v české krajině během 5 let cca 10 milionů stromků. Jde o program počítající se spoluprací s obcemi, obecními úřady a spolky, které se k tomuto přihlásí a zařadí se tak do programu „grantů“ zabezpečovaného státní finanční podporou a připravovaného i kontrolovaného organizací k tomu určenou.

Také u nás obce tuto možnost začínají využívat. První na řadu přišlo území v katastru Chleny – **alej podle cesty k Borovnici a ke Lhotám.** Poté budou následovat aglomerace a stanoviště v katastru obcí Borovnice, Rájec, Lhoty. V první dobře zorganizované etapě brigádního charakteru zasadilo 70 kusů ovocných i okrasných dřevin při odpovědně odvedené práci 30 občanů z Chlenska a Borovnicka.

Za tuto velmi zdařilou a prospěšnou činnost a celkový přístup k této práci je třeba velmi srdečně všem zapojeným poděkovat. Vážíme si takovéhoho přístupu. Jedná se o činnost, která bude do budoucna prospívat i dalším generacím. Díky!

Za Český zahrádkářský svaz František Břečtan

Poznámka:

Foto předivky jabloňové jsme převzali z webu www.motylkove.cz, kde najdete obrovskou a velmi dobře udělanou galerii motýlů.

ROZHLEDNA VRBICE JE PŘÍSTUPNÁ PRO NÁVŠTĚVNÍKY TAKTO:

LEDEN, ÚNOR, BŘEZEN po předchozí domluvě na telefonu

DUBEN víkendy: 10 – 17 hod.

KVĚTEN víkendy: 10 – 18 hod.

ČERVEN pondělí: zavřeno
úterý – pátek: 14 – 18 hod.
sobota: 10 – 20 hod.
neděle: 10 – 18 hod.

ČERVENEC, SRPEN pondělí: 13 – 18 hod.
úterý – pátek: 10 – 18 hod.
sobota: 10 – 20 hod.
neděle: 10 – 18 hod.

ZÁŘÍ pondělí: zavřeno
úterý – pátek: 14 – 18 hod.
víkendy: 10 – 18 hod.

ŘÍJEN víkendy: 13 – 16 hod.

LISTOPAD, PROSINEC po předchozí domluvě na telefonu

**Mimo uvedený čas je možné navštívit rozhlednu
po předchozí telefonické domluvě (minimálně 24 hodin předem).
Mobil: +420 721 640 484**

VSTUPNÉ: děti 3 – 5 let Kč 15
ostatní Kč 25

○ prázdninách zde lze ve večerních hodinách shlédnout
nádherný západ slunce a noční panorama.

V případě nepříznivého počasí bude (silný vítr, déšť, bouřka apod.)
bude rozhledna uzavřena.

U rozhledny je možné zakoupit upomínkové předměty
včetně občerstvení s chlazenými nápoji.

Rozhledna Vrbice má pro návštěvníky připravené razítko
a turistickou známku č. 1210.

ZUŠ F. I. TŮMY, KOSTELEČ NAD ORLICÍ, TYRŠOVA 17

ZÁPIS DO ZUŠ

pro školní rok 2021/2022
do hudebního, výtvarného a tanečního oboru.

Od 12. 4. 2021 do 9. 6. 2021

je možné podávat **elektronickou přihlášku**,
kterou naleznete na <https://www.zus-kostelec.cz/prihlaska>.

Termín zápisu v ZUŠ je 12. 6. 2021.

- Přijímány jsou děti, které k 1. 9. 2021 dosáhly věku od **5 let** a starší.
- Rozhodnutí o přijetí bude zveřejněno 23. 6. 2021.

Více informací na www.zus-kostelec.cz.

Mobil: 773 781 164.

...Picasso by zajásal !...

Těšíme se na Vás.

....áaa pirueta...

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

ŽIVOTNÍ JUBILEA

V měsíci **květnu** oslaví
významné životní jubileum

60 let
pan **Milan Mišák**
z Borovnice a

60 let
pan **Miloš Tschöpl**
z Přestavlk.

*Přejeme hlavně pevně zdraví
a životní pohodu.*

Sociální a kulturní výbor

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla poděkovat JPO Lhoty u Potštejna za ochotu a pomoc při snesení pacienta ze schodů na žádost přivolané záchranné služby. Pacientem byl můj manžel, pan Miloslav Luňák z Rájce, který byl hospitalizován v nemocnici v Rychnově nad Kněžnou.

Práce hasičů byla provedena na profesionální úrovni. Přeji jim jenom samé úspěšné zásahy.

Ještě jednou děkuji a přeji všem hodně zdraví.

Marie Luňáková z Rájce

ROZLOUČENÍ

V měsíci **dubnu**
nás opustili

pan **Miloslav Luňák**
z Rájce a

paní **Miloslava Matějusová**
z Borovnice.

*Pozůstalým vyslovujeme
upřímnou soustrast.*

Sociální a kulturní výbor

Sbor dobrovolných hasičů Rájec

Všem hasičům, přátelům a kamarádům oznamujeme
smutnou zprávu, že nás dne 2. dubna 2021
opustil náš bratr hasič, kamarád

Miloslav Luňák

Členem sboru byl celých 41 let, od 1. ledna 1980.
Svého času zastával funkci kronikáře sboru

Čest jeho památce

SDH Rájec

POČASÍ U NÁS V NOVÉM

Jedná se o amatérskou meteostanici umístěnou na objektu rodinného domu č. p. 48 v obci Rájec. Nová meteostanice je v provozu od srpna 2018.

BŘEZEN 2021		
teplota max.	23,8°C	
teplota min.	-7,8°C	
průměrná teplota	2,8°C	

Vítez průměr		
Březen	1,1m/s, nárazy 13,9m/s a směr JZ	

Srážky		
Březen	16,49mm ² s 15 dnů deště, není zde započítána sněhová pokrývka	

DUBEN 2021		
teplota max.	22,9°C	
teplota min.	-3,8°C	
průměrná teplota	6,2°C	

Vítez průměr		
Duben	1,8m/s, nárazy 15m/s a směr ZJZ	

Srážky		
Duben	25,38mm ² s 12 dnů deště, není zde započítána sněhová pokrývka	

Podrobnější info zde na odkazu: <http://www.pocasirajec.cz/noaa.php>
Pro případné dotazy jsem zřídil e-mail: pocasirajec@seznam.cz

SOUSEDSKÁ VÝSADBA STROMŮ

V sobotu 10. dubna 2021, za slunečného počasí, proběhla výsadba stromů v k.ú. Chleny.

Alej ovocných stromů byla vysázena podél polní cesty Chleny – Borovnice. Podél cesty Chleny – Lhoty u Potštejna vznikla nová alej javorů klen. Za obcí Chleny k lesu Na Kamenci byl vysázen javor mlec.

Celkem jde o 70 ks stromů, které budou dělat radost dalším generacím.

Tímto bych chtěla poděkovat všem brigádníkům za velmi zdařilou akci.

Budeme se těšit na další výsadbu stromů na podzim v Borovnici.

Soňa Rojčková, starostka obce Borovnice

SOUSEDSKÁ VÝSADBA STROMŮ

Pohled na Homoli v roce 2019 z dronu.

Vydává Obec Borovnice v nákladu 200 ks.
Registrováno u MK ČR pod č.j. E 21940. Uzávěrka příštího čísla: 30. 5. 2021.
Redakční rada neodpovídá za stylizaci příspěvků a tiskové chyby.
Vytiskla tiskárna AG TYP Kostelec nad Orlicí.